

11. Lågnivå-detalyer

Sven Gestegård Robertz
Datavetenskap, LTH

2017

Innehåll

- 1 **Typer**
 - Heltalstyper
 - Flyttalstyper
- 2 **C-strängar**
 - Standardbibliotek för C-strängar
- 3 **union**
- 4 **Bitoperationer**
 - bit-fält
 - <bitset>
- 5 **Komma-operatör**

Argument Dependent Lookup (ADL)

```
namespace test{
    struct Foo{
        Foo(int v) :x{v} {}
        int x;
    };
    std::ostream& operator<<(std::ostream& o, const Foo& f) {
        return o << "Foo(" << f.x << ")";
    }
} // namespace test

int main()
{
    test::Foo f(17);
    cout << f << endl;
}
```

- ▶ The function `operator<<(ostream&, const Foo&)` is not visible in `main()`.
- ▶ Through ADL it is found in the namespace of its argument (`test`).

Argument Dependent Lookup (ADL)

```
namespace test{
    struct Foo;
    std::ostream& operator<<(std::ostream& o, const Foo& f);

    void print(const Foo& f)
    {
        cout << f << endl;
    }
    void print(int i)
    {
        cout << i << endl;
    }
} // namespace test

int main()
{
    test::Foo f(17);

    print(f);
    print(17);
    test::print(17);
}
```

- ▶ The functions `test::operator<<()` and `test::print(const Foo&)` are found through ADL.
- ▶ The function `test::print(int)` is not found.
- ▶ unless `using test::print`.

Heltalstyper

▶ heltal med tecken

Typ	Storlek	Talområde (minst)
signed char	8 bitar	$[-127, 127]^*$
short	minst 16 bitar	$[-2^{15} + 1, 2^{15} - 1]$
int	minst 16 bitar, oftast 32	$[-2^{15} + 1, 2^{15} - 1]$
long	minst 32 bitar	$[-2^{31} + 1, 2^{31} - 1]$
long long	minst 64 bitar	$[-2^{63} + 1, 2^{63} - 1]$

*typiskt $[-128, 127]$, etc.

- ▶ unsigned(icke-negativa) heltal
 - ▶ samma storlek som motsvarande signed typ
 - ▶ unsigned char: $[0, 255]$, unsigned short: $[0, 2^{16} - 1]$. etc.
- ▶ specialfall
 - ▶ char (får representeras som signed char eller unsigned char)
 - ▶ Använd char endast för att lagra tecken
 - ▶ Använd signed char eller unsigned char för talvärden
- ▶ Storlekar enligt standarden:

$$\text{char} \leq \text{short} \leq \text{int} \leq \text{long} \leq \text{long long}$$

Heltalstyper

Test med sizeof

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main () {
    cout << "sizeof(char)= \t" << sizeof(char)<<endl;
    cout << "sizeof(short)= \t" << sizeof(short) <<endl;
    cout << "sizeof(int) = \t" << sizeof(int) <<endl;
    cout << "sizeof(long)= \t" << sizeof(long)<<endl;
}

sizeof(char)= 1
sizeof(short)= 2
sizeof(int) = 4
sizeof(long)= 8
```

Heltalstyper – Test av talområdet via casting eller: se upp med typecasts från signed till unsigned-typer

```
int main () {
    cout << "(char) -1 = " << (int)(char) -1 << endl;
    cout << "(unsigned char) -1 = " << (int)(unsigned char) -1 << endl;
    cout << "(short int) -1 = " << (short int) -1 << endl;
    cout << "(unsigned short int) -1 = " << (unsigned short int)-1 << endl;
    cout << "(int) -1 = " << (int) -1 << endl;
    cout << "(unsigned int) -1 = " << (unsigned int) -1 << endl;
    cout << "(long) -1 = " << (long) -1 << endl;
    cout << "(unsigned long) -1 = " << (unsigned long) -1 << endl;
}

(char) -1 = -1
(unsigned char) -1 = 255
(short int) -1 = -1
(unsigned short int) -1 = 65535
(int) -1 = -1
(unsigned int) -1 = 4294967295
(long) -1 = -1
(unsigned long) -1 = 18446744073709551615
```

Typen : Heltalstyper

11. Lägnivå-detalljer

7/34

Heltalstyper Storlekarna specificeras i <climits>

CHAR_BIT	Number of bits in a char object (byte) (≥ 8)
SCHAR_MIN	Minimum value for an object of type signed char
SCHAR_MAX	Maximum value for an object of type signed char
UCHAR_MAX	Maximum value for an object of type unsigned char
CHAR_MIN	Minimum value for an object of type char (either SCHAR_MIN or 0)
CHAR_MAX	Maximum value for an object of type char (either SCHAR_MAX or UCHAR_MAX)
SHRT_MIN	Minimum value for an object of type short int
SHRT_MAX	Maximum value for an object of type short int
USHRT_MAX	Maximum value for an object of type unsigned short int
INT_MIN	Minimum value for an object of type int
INT_MAX	Maximum value for an object of type int
UINT_MAX	Maximum value for an object of type unsigned int
LONG_MIN	Minimum value for an object of type long int
LONG_MAX	Maximum value for an object of type long int
ULONG_MAX	Maximum value for an object of type unsigned long int
LLONG_MIN	Minimum value for an object of type long long int
LLONG_MAX	Maximum value for an object of type long long int
ULLONG_MAX	Maximum value for an object of type unsigned long long

Typen : Heltalstyper

11. Lägnivå-detalljer

8/34

Heltalstyper Storlekarna specificeras i <climits>

```
#include <iostream>
#include <climits>
int main()
{
    std::cout << CHAR_MIN << ", " << CHAR_MAX << ", ";
    std::cout << UCHAR_MAX << std::endl;
    std::cout << SHRT_MIN << ", " << SHRT_MAX << ", ";
    std::cout << USHRT_MAX << std::endl;
    std::cout << INT_MIN << ", " << INT_MAX << ", ";
    std::cout << UINT_MAX << std::endl;
    std::cout << LONG_MIN << ", " << LONG_MAX << ", ";
    std::cout << ULONG_MAX << std::endl;
    std::cout << LLONG_MIN << ", " << LLONG_MAX << ", ";
    std::cout << ULLONG_MAX << std::endl;
}

128, 127, 255
-32768, 32767, 65535
-2147483648, 2147483647, 4294967295
-9223372036854775808, 9223372036854775807, 18446744073709551615
-9223372036854775808, 9223372036854775807, 18446744073709551615
```

Typen : Heltalstyper

11. Lägnivå-detalljer

9/34

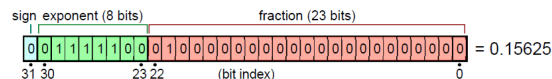
Flyttalstyper

float (oftast 32 bitar) double (oftast 64 bitar) long double

IEEE 754 32-bitars flyttal: 1 + 8 + 23 bitar
(tecken + exponent + mantissa)

$$\text{värde} = -1^{\text{sign}} \cdot (1.b_{22}b_{21} \dots b_0)_2 \cdot 2^{(b_{30}b_{29} \dots b_{23})_2 - 127}$$

$$= -1^{\text{sign}} \cdot \left(1 + \sum_{i=1}^{23} b_{23-i} \cdot 2^{-i}\right) \cdot 2^{\text{exponent} - 127}$$

$$\text{exponent} = 0x7c = 124$$

$$\text{värde} = +1.01_2 \cdot 2^{124-127} = 1.25 \cdot 2^{-3} = 1.25 \cdot 0.125$$

Typen : Flyttalstyper

11. Lägnivå-detalljer

10/34

Flyttalstyper

Test med sizeof

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main () {
    cout << "sizeof(float)="
        << sizeof(float) << endl;
    cout << "sizeof(double)="
        << sizeof(double) << endl;
    cout << "sizeof(long double)="
        << sizeof(long double) << endl;
}

sizeof(float)=4
sizeof(double)=8
sizeof(long double)=12
```

|<cfloat> definieras minsta värde, största värde, epsilon, mm.

Typen : Flyttalstyper

11. Lägnivå-detalljer

11/34

C-strängar Detaljer och varningar

- ▶ en c-sträng är en *null-terminerad* char[]
- ▶ har inget skydds nät
- ▶ kräver funktioner ur C-standardbiblioteket för
 - ▶ jämförelse,
 - ▶ att ta reda på längden,
 - ▶ kopiering, etc.

C-strängar

11. Lägnivå-detalljer

12/34

Inmatning Varnande exempel

Den lästa strängen får inte plats i *x*

Satserna

```
char z[] {"zzzz"};
char y[] {"yyyy"};
char x[5];

stringstream sin("aaaaaaaaaaaaaaaa bbbbb");
sin >> x;

cout << x << " : " << y << " : " << z << endl;
```

Ger vid körning (på min dator):

```
aaaaaaaaaaaaaaaa : aa : zzzz
```

- ▶ C-strängar ger inget skyddsnet
- ▶ läsningen till *x* har skrivit över (en del av) *y*
- ▶ `getline()` är säkrare

C-strängar – Funktioner

In- och utmatning av tecken

```
#include <cstring> // Bibliotek att inkludera

strcpy(s,t) // Kopierar t till s
strncpy(s,t,n) // Variant med max n tecken

strcat(s,t) // Lägger till t till slutet av s
strncat(s,t,n) // Variant med max n tecken

strlen(s) // Returnerar längden av s

strcmp(s,t) // Jämför s och t
strncmp(s,t,n) // Variant med max n tecken
// s<t, s==t, s>t ger resp. <0, =0, >0
```

Osäkra, undvik!

Initiering och tilldelning

Initiering

```
char s[4]= "abc"; // OK
char s[] = "abc"; // OK
char s[3]= "abc"; // Inte OK (pga \0)
```

Tilldelning

```
s = "def"; //Felaktigt!
s[0]='d'; s[1]='e'; s[2]='f'; // OK

// Bättre variant:
strcpy(s, "def", 4); // kräver #include <cstring>
```

Strängkopiering Varnande exempel

Satserna

```
char s[20];

strcpy(s, "abc", 4);
cout << s << endl;

strcpy(s, "kalle anka", 20);
cout << s << endl;

strcpy(s, "def", 3);
cout << s << endl;
```

ger utskriften

```
abc
kalle anka
defle anka
```

Satserna

```
int data[] {558646598, 65, 66};
char x[16];
char t[30] {"test"};

strcpy(x, "abcdefghijklmnp", 16);
strcpy(t,x);
cout << t << endl;
```

ger utskriften

```
abcdefghijklmnpFEL!A
```

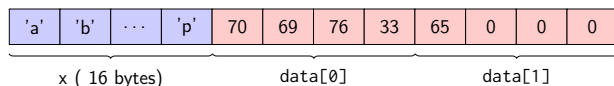
Tänk på att

- ▶ `strcpy` måste ha plats till avslutande `\0`.
- ▶ `strcpy` kopierar tills den hittar ett `\0` i `src`.

Strängkopiering Varnande exempel: förklaring

```
int data[] {558646598, 65, 66};
char x[16];
```

▶ `int data[]` tolkas som `char[]`.
▶ representation i minnet

Hexadecimal representation:

$558646598_{10} = 214c4546_{16}$

$65_{10} = 41_{16}$

Byte-ordning: *little-endian*

hex	ASCII	dec
46	F	70
45	E	69
4c	L	76
21	!	33
41	A	65
0	\0	0
0	\0	0
0	\0	0
...

union

I en "vanlig" `struct` (`class`) allokeras utrymme motsvarande *summan* av de ingående delarna

```
struct DataS {
    int nr;
    double v;
    char txt[6];
};
```

Alla medlemmar i en `struct` ligger efter varandra i minnet.

I en `union` allokeras utrymme motsvarande *maxstorleken* av de ingående delarna

```
union DataU {
    int nr;
    double v;
    char txt[6];
};
```

Alla medlemmar i en `union` har *samma adress*: bara en medlem åt gången kan användas.

union

Exempel på användning av DataU

```
union DataU {
    int nr;
    double v;
    char txt[6];
};

DataU a;
a.nr = 57;
cout << a.nr << endl;    57

a.v = 12.345;
cout << a.v << endl;    12.345

strcpy(a.txt, "Tjo");
cout << a.txt << endl;    Tjo
```

programmerarens ansvar att "rätt" medlem används

union

11. Lägnivå-detajler

19/34

union

Varnande exempel

```
using std::cout;
using std::endl;

union Foo{
    int i;
    float f;
    double d;
    char c[10];
};

int main()
{
    Foo f;

    f.i = 12;
    cout << f.i << ", " << f.f << ", " << f.d << ", " << f.c << endl;

    strcpy(f.c, "Hej, du");
    cout << f.i << ", " << f.f << ", " << f.d << ", " << f.c << endl;
}

12, 1.68156e-44, 5.92879e-323, ^L
745170248, 3.33096e-12, 1.90387e-306, Hej, du
```

union

11. Lägnivå-detajler

20/34

union

kapsla en union i en klass för att minska risken för fel

```
struct Bar{
    enum {undef, i, f, d, c} kind;
    Foo u;
};

void print(Bar b) {
    switch(b.kind){
        case Bar::i:
            cout << b.u.i << endl;
            break;
        case Bar::f:
            cout << b.u.f << endl;
            break;
        case Bar::d:
            cout << b.u.d << endl;
            break;
        case Bar::c:
            cout << b.u.c << endl;
            break;
        default:
            cout << "???" << endl;
            break;
    }
}

void test_kind()
{
    Bar b{};
    b.kind = Bar::i;
    b.u.i = 17;

    print(b);

    Bar b2{};
    print(b2);
}

17
???
```

union

11. Lägnivå-detajler

21/34

union

anonym union – slipp en nivå

Ett annat alternativ är följande:

```
struct FooS{
    enum {undef, k_i, k_f, k_d, k_c} kind;
    union{
        int i;
        float f;
        double d;
        char c[10];
    };
};

FooS test;

test.kind = FooS::k_c;
strcpy(test.c, "Testing");
if(test.kind == FooS::k_c)
    cout << test.c << endl;

Testing
```

union

11. Lägnivå-detajler

22/34

union

klass med anonym union och access-funktioner

```
struct FooS{
    enum {undef, k_i, k_f, k_d, k_c} kind;
    union{
        int i;
        float f;
        double d;
        char c[10];
    };
};

FooS() :kind{undef} {}
FooS(int ii) :kind{k_i},i{ii} {}
FooS(float fi) :kind{k_f},f{fi} {}
FooS(double di) :kind{k_d},d{di} {}
FooS(const char* ci) :kind{k_c} {strcpy(c,ci,10);}
int get_i() {assert(kind==k_i); return i;}
float get_f() {assert(kind==k_f); return f;}
double get_d() {assert(kind==k_d); return d;}
char* get_c() {assert(kind==k_c); return c;}
FooS& operator=(int ii) {kind=k_i; i = ii; return *this;}
FooS& operator=(float fi) {kind=k_f; f = fi; return *this;}
FooS& operator=(double di) {kind=k_d; d = di; return *this;}
FooS& operator=(const char* ci){kind=k_c; strcpy(c,ci,10); return *this;}
};
```

union

11. Lägnivå-detajler

23/34

Bit-operatorer

Operationer på låg nivå: Bit-operatorer

Alla variabler antas vara av typen `unsigned short int` vilket innebär 16 bitars positiva heltal

```
a = 77; // a = 0000 0000 0100 1101
b = 22; // b = 0000 0000 0001 0110
c = ~a; // negera varje bit (bitvis komplement)
d = a & b; // en bit i d = 1 om motsvarande bit i a OCH b == 1
e = a | b; // en bit i e = 1 om motsvarande bit i a ELLER b == 1
f = a ^ b; // en bit i f = 1 om motsvarande bit i a XOR b == 1
g = a << 3; // skifta bitarna 3 steg vänster
h = c >> 5; // skifta bitarna 6 steg höger (se upp med signed)
i = a & 0x000f; // bitmask: plocka ut de fyra lägsta bitarna i a
j = a | 0xf000; // sätt de högsta fyra bitarna till 1
k = a ^ (1<<4); // negera femte biten
```

Vanliga operationer:

set	clear	toggle
<code>a = a (1 << 4);</code> <code>a = (1 << 4);</code>	<code>a = a & ~(1 << 4);</code> <code>a &= ~(1 << 4);</code>	<code>a = a ^ (1 << 4);</code> <code>a ^= (1 << 4);</code>

Bitoperationer

11. Lägnivå-detajler

24/34

Bit-operatorer

Operationer på låg nivå: Bit-operatorer

Alla variabler antas vara av typen `unsigned short int` vilket innebär 16 bitars positiva heltal

```
a = 77;           // a = 0000 0000 0100 1101
b = 22;           // b = 0000 0000 0001 0110
c = ~a;           // c = 1111 1111 1011 0010
d = a & b;        // d = 0000 0000 0000 0100
e = a | b;        // e = 0000 0000 0101 1111
f = a ^ b;        // f = 0000 0000 0101 1011
g = a << 3;        // g = 0000 0010 0110 1000
h = c >> 5;        // h = 0000 0111 1111 1101
i = a & 0x000f;   // i = 0000 0000 0000 1101
j = a | 0xf000;   // j = 1111 0000 0100 1101
k = a ^ (1 << 4); // k = 0000 0000 0101 1101
```

Bit-fält

Kan användas för att spara minne

Ange explicit antalet bitar med var : antalbitar

```
struct Bil { // post i ett bilregister
    char reg_nr[6];
    unsigned int arsmoed : 7;
    unsigned int skatt_betald : 1;
    unsigned int besiktigad : 1;
    unsigned int avstalld : 1;
};
```

Bit-fält Exempel

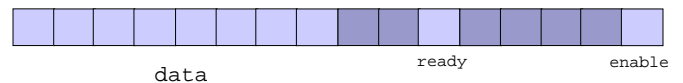
Åtkomst av bit-fält

```
Bil b;
strcpy(b.reg_nr, "ABC123", 6);
b.arsmoed = 97;
b.skatt_betald = true;
b.besiktigad = true;
b.avstalld = false;
cout << "Årsmoedell: " << b.arsmoed << endl;
if (b.skatt_bet && b.besiktigad)
    cout << "Bilen är OK";
```

Bit-fält

Register med 16 bitar:

<pre>struct Register { unsigned int enable :1; unsigned int :4; unsigned int ready :1; unsigned int :2; unsigned int data :8; };</pre>	<pre>struct Register_alt{ bool enable :1; bool :4; bool ready :1; bool :2; unsigned int data :8; };</pre>
---	--

Bit-fält Varningar

Bit-fält kan vara användbara i speciella fall, men de är *inte portabla*

- ▶ hur de läggs ut i minnet är *implementation defined*
- ▶ kompilatorn kan lägga till "utfyllnad" (*padding*)
- ▶ man kan inte ta *adressen till* (&) en bitfält-medlem
- ▶ ange alltid **signed** eller **unsigned**
 - ▶ **int**-fält av storlek 1 bör vara **unsigned**
- ▶ åtkomst kan bli långsammare än en "vanlig" struct
- ▶ heltalsvariabler och bitoperationer ofta ett alternativ

std::bitset (<bitset>)

- ▶ effektiv klass för att lagra ett antal bitar
 - ▶ kompakt
 - ▶ snabb
- ▶ har praktiska funktioner
 - ▶ test, **operator**[]
 - ▶ set, reset, flip
 - ▶ any, all, none, count
 - ▶ omvandling till/från string, och I/O
- ▶ jfr `std::vector<bool>`
 - ▶ `std::bitset` har fix storlek
 - ▶ en `std::vector` kan växa
 - ▶ men uppför sig inte riktigt som `std::vector<T>`

bitset, exempel:
Exempel: lagra 50 flaggor i 8 bytes

```
void test_bitop(){
    bool status;
    cout << std::boolalpha;

    unsigned long quizA = 0;

    quizA |= 1UL << 27;
    status = quizA & (1UL << 27);
    cout << "student 27: ";
    cout << status << endl;

    quizA &= ~(1UL << 27);
    status = quizA & (1UL << 27);
    cout << "student 27: ";
    cout << status << endl;
}
student 27: true
student 27: false
```

```
void test_bitset(){
    bool status;
    cout << std::boolalpha;

    std::bitset<50> quizB;

    quizB.set(27);
    status = quizB[27];
    cout << "student 27: ";
    cout << status << endl;

    quizB.reset(27);
    status = quizB[27];
    cout << "student 27: ";
    cout << status << endl;
}
student 27: true
student 27: false
```

Komma-operatör (Orientering och varning)

Komma-operatör expression1, expression2

- ▶ Utvärderar först expression1, därefter expression2
- ▶ uttrycket får värdet av expression2
- ▶ Exempel

```
string s;
while(cin >> s, s.length() > 5)
{
    //do something
}
```

Använd inte komma-operatör!

Läsanvisningar

Referenser till relaterade avsnitt i Lippman

Inbyggda typer 2.1
Bitoperatorer 4.8
Komma-operatör 4.10
C-strängar 3.5.4
Union 19.6
Bitfält 19.8.1